

רשומות

הצעות חוק

24 ביוני 2002

3139

ל"ד בתמוז התשס"ב

עמוד

- 682.....הצעת חוק העתיקות (תיקון מס' 3) (צמצום דיקף הסחר בעתיקות), התשס"ב-2002
- 684.....הצעת חוק חינוך מיוחד (תיקון מס' 6) (הארכת שנת הלימודים בחופשת הקיץ), התשס"ב-2002
- 685.....הצעת חוק לעידוד ההשכלה הגבוהה באיזורי פיתוח ובישובי ספר, התשס"ב-2002

מתפרסמות בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת:

הצעת חוק העתיקות (תיקון מס' 3) (צמצום היקף הסחר בעתיקות), התשס"ב-2002*

1. תיקון סעיף 1 בחוק העתיקות, התשל"ח-1978¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "אוסף" אחרי "מיצבר עתיקות" יבוא "של עשר עתיקות ומעלה";
- (2) אחרי ההגדרה "עתיקה" יבוא "פריטים ארכיטקטוניים" – עתיקות שהן חלקי עמודים, כותרות של עמודים, מתקנים קלאיים, אבני ריחיים, אבנים מסותתות וחלקי פסיפס".
2. הוספת סעיף 20א בחוק העיקרי, אחרי סעיף 20 יבוא:
- 20א. (א) "הגבלות על רכישת עתיקות לא ירכוש סוחר עתיקות, אלא מסוחר עתיקות המחזיק כרשיון תקף על פי חוק זה, או מאדם שהודיע על מכירת העתיקות בהתאם לקבוע בסעיף 25(א); לא הוצג בפני מי שרכש עתיקה כאמור רשיון תקף או אישור על מתן הודעה בהתאם לסעיף 25(א), חזקה שרכש את העתיקה בניגוד להוראות סעיף קטן זה.
- (ב) לא ימכור אדם פריטים ארכיטקטוניים, אלא באישור המנהל".
3. תיקון סעיף 23 האמור בסעיף 23 לחוק העיקרי יסומן "(ב)" ולפניו יבוא:
- "(א) מי שחידה לאספן ימסור על כך הודעה למנהל. בתוך 21 יום, בהתאם לפרטים שייקבעו בתקנות; תקנות לפי סעיף זה יהיו באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת."
4. תיקון סעיף 24 בסעיף 24(א) לחוק העיקרי במקום "לאספן" כי עתיקה שבידי האספן יבוא "לאדם, כי עתיקה שבידו".
5. תיקון סעיף 25 בסעיף 25 לחוק העיקרי –
- (1) במקום האמור בסעיף קטן (א) יבוא: "רצה אדם למכור עתיקה או להעבירה בדרך אחרת, יודיע על כך מראש למנהל, פרטי ההודעה ייקבעו בתקנות";
- (2) בסעיף קטן (ב) במקום "רשאי המנהל לדרוש כי העתיקה" יבוא "רשאי המנהל לדרוש כי עתיקה מיוחדת";
- (3) בסעיף קטן (ג) במקום "לא הגיעו המנהל והאספן" יבוא "לא הגיעו המנהל ובעל העתיקה המיוחדת".
6. תיקון סעיף 29 בסעיף 29(א) לחוק העיקרי בפסקה (4) לאחר "פירוק עתיקה" יבוא "או כל דבר הנחזה כעתיקה".
7. תיקון סעיף 36 בסעיף 36 לחוק העיקרי –
- (1) אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(א4) סירוב לתת אישור לפי סעיף 20א(ב);"
- (2) בפסקה (7) במקום "הודעה לאספן" יבוא "הודעה לאדם".
8. תיקון סעיף 37 בסעיף 37 לחוק העיקרי –
- (1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

* הצעת חוק מס' 1296/פ' רפ' 1836: הועברו לועדה ביום 1 בחשון התשס"ב (24 באוקטובר 2001).
¹ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

"(א) הפוגע בודון בעתיקה או באתר עתיקות או משחית פניהם בודון בכל צורה שהיא, דינו - מאסר חמש שנים או קנס בשיעור המירבי הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977".

(2) במקום האמור בסעיף קטן (ב) יבוא "העובר על הוראה מהוראות סעיף 6, 9(א), 20א, או 29, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס בשיעור המירבי הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977".

(3) בסעיף קטן (ג), המילים "או 29" ו"100,000 לירות" - יימחקו;

(4) בסעיף קטן (ד) המילים "30,000 לירות" - יימחקו;

(5) בסעיף קטן (ה) המילים "30,000 לירות" - יימחקו.

9. על אף האמור בסעיף 23(א) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 3 בחוק זה, מי שבידו אוסף עתיקות ביום תחילתו של חוק זה, ימסור על כך הודעה, כאמור באותו סעיף, בתוך 90 ימים מיום תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

אך השנים הרבות שהלפו מאז שנהקק הדין כי אין די בהסדרים שנקבעו בחוק ולמעשה, מסחרי העתיקות פרוץ וממילא רב הפיתוי לשודדי העתיקות, ושוד העתיקות והריסתן הולך ונמשך.

מדינת רבות ובעיקר מדינת שבורכו בעתיקות רבות, אוסרות לחלוטין את המסחר בעתיקות מתוך זהבנה כי מסחר בעתיקות מוביל בהכרח לשוד עתיקות.

מטרת החוק המוצע לצמצם את התופעות השליליות בתחום הסחר בעתיקות, וזאת באמצעות קביעת הגבלות על רכישת עתיקות, ועל מכירתן של עתיקות שהן פריטים ארכיטקטוניים, וקביעה שהפרת הוראות אלה הינה עבירה פלילית, באמצעות קביעת חובות דיווח חדשות שיהולו על אספנים ועל כל אדם המבקש למכור עתיקה וכן באמצעות החמרת הענישה על חלק מהעבירות הקבועות בחוק.

פיריה ואיסוף לא חוקיים של עתיקות, המכונים בדרך כלל "שוד עתיקות", הפכו למכת מדינה המוחקת דפים שלמים של ההיסטוריה הארץ ישראלית. כל פגיעה באתר עתיקות היא מעצם טבעה פגיעה בלתי הפיכה ובלתי ניתנת לשחזור.

בדרך כלל, גם אם תיחקר העתיקה מאוחר יותר, הרי שעצם הזוזה ממקומה ומחוקש הארכיאולוגי המקורי שלה שוללים כמעט לחלוטין את היכולת להפיק ממנה מידע מדעי כלשהו.

מטרתם העיקרית של שודדי העתיקות והתכבילת לפעולתם היא מכירת העתיקות לגורמים שונים המפיקים רווח רב מהדוט תרבותה הייחודית של ארץ ישראל. עתיקות שמקורן בשוד עתיקות מגיעות, בין השאר, גם לסוחרים עתיקות ונסחרות בשוק העתיקות.

חוק העתיקות, התשל"ח-1978 הכיר בצורך לפקח על המסחר בעתיקות כדי למנוע את שוד העתיקות למטרת מסחר.

חברי הכנסת ענת מאור, אבשלום וילן, אליעזר זנברג, אופיר פינס'פו, יוסף יצחק פריצקי, קולט אביטל, רומן ברוזנמן, נמר גרצ'סקי, זהבה גלאון, יעל דיין, שמואל הלפרט, נעמי חזן, אליעזר כהן, מיכאל נודלמן, גדי ריגר.

² ס"ח התשל"ז עמ' 226.

הצעת חוק חינוך מיוחד (תיקון מס' 6) (הארכת שנת הלימודים בחופשת הקיץ), התשס"ב-2002*

החלפת סעיף 14	1.	בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988, ¹ במקום סעיף 14 יבוא:
	משך שנת לימודים	(1) (א) 14. שנת הלימודים במוסדות לחינוך מיוחד תימשך מעבר לשנת לימודים רגילה למעט שבועיים שייקבעו בידי השר בחופשת קיץ.
		(2) מספר שעות הלימוד ביום של ילד בעל צרכים מיוחדים במוסד לחינוך מיוחד, בתקופה שמעבר לשנת הלימודים הרגילה (להלן - תקופת ההארכה), לא יפחת ממספר השעות שהוא לומד ביום בשנת הלימודים הרגילה.
		(ב) השר, בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, רשאי לקבוע, לענין מוסדות מסוימים או לענין לקויים מסוימות, ששנת הלימודים לא תוארך לגביהם או שתקופת ההארכה לגביהם תהיה קצרה יותר מהאמור בסעיף קטן (א), אם מצא כי נתקיימו נסיבות המצדיקות זאת.
		(ג) השר, בהתייעצות עם מרכז השלטון המקומי ועם איגוד המועצות האזוריות, יקבע הוראות לענין מתכונת הפעילות החינוכית והטיפולית וכן לענין שירותים אחרים שיינתנו בתקופת ההארכה, ובידי מי יינתנו; ואולם, קביעה כאמור, בנושאים הנוגעים לתחום קיפולו של משרד העבודה והרווחה, תיעשה בהסכמת שר העבודה והרווחה.
		(ד) השר רשאי לקבוע כי לימודים במוסדות לחינוך מיוחד יתקיימו גם בתקופות של חופשת לימודים רגילה.
החלה בהדרגה	2.	חוק זה יוחל בהדרגה החל בשנת הלימודים התשס"ג, על מוסדות לחינוך מיוחד על פי בדיעת השר, ובלבד שהחלתו תושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשס"ז.

רברי הסבר

כאורכו של יום הלימודים של הילד בעל הצרכים המיוחדים במהלך שנת הלימודים הרגילה. עם זאת, מאחר שקיימים מוסדות מסוימים ולקויים מסוימות לגביהם עשויה להיות הצדקה שלא להאריך את שנת הלימודים או להאריכה לתקופה אחרת, מצע לקבוע דריג על פיו השר, לאחר התייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יוכל להוציא מתחולת הכלל מוסדות או לקויים כאמור. נסיבות שיצדיקו סטייה מהכלל עשויות להיות נעוצות באופיה של המסגרת החינוכית (למשל כיתה המשולבת במוסד רגיל), באופיה של הלכות ובחומרתה ובצרכים שונים של המערכת (הקשורים בתקציב, כוח אדם וכדו').

מאחר שמתכונת הפעילות במוסדות החינוך המיוחד במהלך חופשת הקיץ איננה זהה בתוכנה ובכוח האדם המפעיל אותה למתכונת יום הלימודים במהלך שנת הלימודים הרגילה, מוצע, שהשר יוכל לקבוע הוראות גם לגבי מתכונת הפעילות החינוכית והטיפולית ולגבי שירותים אחרים שיינתנו בתקופת ההארכה, ובידי מי יינתנו.

על פי הוראת סעיף 14 הקיים לחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988, קובע שר החינוך והתרבות את התקופה שבה נמשכת שנת הלימודים הרגילה במוסדות לחינוך מיוחד במהלך החופשות מלימודים.

עבור חלק מן הילדים הלימודים במוסדות החינוך המיוחד, ובמיוחד הילדים האוטוטיסטים, מהווה המסגרת החינוכית מסגרת חיונית גם במהלך החופשות. לפי המצב הקיים היום, חלק מן האוכלוסיות הלומדות במוסדות החינוך המיוחד אינן לומדות כלל במהלך חופשת הקיץ או שיום הלימודים בתקופה זו הוא קצר יותר מיום הלימודים במהלך שנת הלימודים הרגילה. לגבי לקויים מסוימות הדבר גרם לחוסר יכולת של משפחות הילדים בעלי הצרכים המיוחדים לתפקד כראוי במהלך תקופת הקיץ, וכן לפגיעה בילדים עקב השינוי בשגרת יומם.

מטרת התיקון המוצע היא לעגן בחקיקה את הכלל על פיו הלימודים במוסדות החינוך המיוחד יימשכו גם בתקופת חופשת הקיץ, למעט שבועיים שייקבעו בחופשה, ושאוורכו של יום הלימודים במהלך תקופת ההארכה האמורה יהיה לפחות

* הצעת חוק מס' 442/ב: העברו לועדה ביום י"ב באייר התש"ס (17 במאי 2000).
¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

בהתבסס על הנחה זו הערכת משרד האוצר לגבי עלותו של החוק המוצע היא כ- 65 מיליון שקלים חדשים לשנה. כאשר כל הרחבה לאוכלוסיות נוספות תהיה כרוכה. על פי הערכות משרד החינוך, בעלות תקציבית נוספת אשר עשויה להגיע למאות מיליוני שקלים חדשים בשנה.

כיום קיימים הבדלים בין אוכלוסיות שונות במסגרת החינוך המיוחד לגבי אורך שנת הלימודים וכן לגבי משך יום הלימודים במהלך שנת הלימודים הרגילה. הנחת ההצעה היא כי בשלב הראשון יחול התיקון בהתבסס על המצב הקיים. כאשר בהמשך ניתן יהיה להרחיבו בהתאם לאפשרויות התקציביות.

מוצע כי מימון ההצעה יבוא מהקטנת הרזרבה של תקציב המדינה.

חבר הכנסת אילן גילאן

הצעת חוק לעידוד ההשכלה גבוהה באיזורי פיתוח ובישובי ספר, התשס"ב - 2002*

1. בחוק זה -
- "איזורי פיתוח" - איזורי עדיפות לאומית שקבעה הממשלה, וכן איזור או ישוב ששר החינוך, בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, הודיע עליו שהוא איזור פיתוח או ישוב ספר "השכלה גבוהה" - כהגדרתה בחוק המועצה להשכלה גבוהה;
- "חוק המועצה להשכלה גבוהה" - חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח 1958;
- "מוסד להשכלה גבוהה" - מוסד שהמדינה משתתפת בתקציבו ושהוא אחד מאלה:
- (1) מוסד שקיבל הכרה לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
 - (2) מוסד שקיבל תעודת דיתור או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
 - (3) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
- "מועצה להשכלה גבוהה" - המועצה להשכלה גבוהה כמשמעותה בחוק המועצה להשכלה גבוהה;
- "תלמיד" - תלמיד במוסד שהוא אחד מאלה:
- (1) מוסד שקיבל הכרה לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
 - (2) מוסד שקיבל תעודת דיתור או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
 - (3) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;
 - (4) מוסד שקיבל רשיון לפי סעיפים 125 ו-125א לחוק המועצה להשכלה גבוהה או רשיון זמני לפי סעיף 25 לחוק המועצה להשכלה גבוהה.
2. (א) המועצה להשכלה גבוהה או ועדה מועדונית שהוסמכה לכך, תקבע אמות מידה למתן עדיפות באיזורי פיתוח, לשם עידוד וקידום ההשכלה הגבוהה באיזורים אלה, לרבות בעניין:
- (1) סיוע לתלמידים הלומדים באיזורי פיתוח, לרבות באמצעות מענקים, מלגות והלוואות;
 - (2) הקמה, ביסוס, הרחבה ושכלול של מוסדות להשכלה גבוהה באיזורי פיתוח, לרבות הקמת מעונות לתלמידיהם;

* הצעת חוק מס' 1810/פ' הועבר לועדה ביום כ"ג בתמוז התש"ס (26 ביולי 2000).
 ס"ח התש"ס, עמ' 191; התשנ"ה, עמ' 134.

- (3) מתן הטבות ותמריצים לאנשי סגל אקדמי במוסדות להשכלה גבוהה.
- (ב) המועצה להשכלה גבוהה או ועדה מועדונית שהוסמכה לכך תהיה רשאית לקבוע כי אמנת המידה למתן עדיפות כאמור בסעיף קטן (א)(2) ר(3), יחולו גם על מוסד אשר קיבל הכרה, היתר, רשיון או רשיון זמני לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, או על מוסד שהתואר שלו הוכר לפי סעיף 28 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, ואשר המדינה איננה משתתפת בתקציביהם, וזאת מנימוקים מיוחדים ובתנאים שתקבע.
3. שר החינוך ממונה על ביצוע חוק זה.
4. בחוק המועצה להשכלה גבוהה, בסעיף 25ב(א) המלים "ושל תלמידים במוסדות להשכלה גבוהה או במכללות אקדמיות, המצויים באיזורים אלה" יימחקו.
5. תחילתו של חוק זה בתום ששה חודשים מיום פרסומו.
- ביצוע
תיקון חוק המועצה להשכלה גבוהה
תחילה

דבר הסבר

להערכת משרד האוצר, לחוק עלויות תקציביות משמעותיות בתוך תקציב ההשכלה הגבוהה, אשר לא ניתן להעריכן בשלב זה. היקף העלויות ייגור מקבעת איזורי הפיתוח ומאמות המידה שייקבעו לפי סעיף 2 לחוק המוצע.

מוצע שהצעת החוק תמומן מהקטנת הרורבה של תקציב המדינה.

חברי הכנסת אליעזר כהן ומיכאל גדלמן

מטרתו של חוק זה לעודד ולפתח את ההשכלה הגבוהה באיזורי פיתוח ובישובי ספר. עידוד ההשכלה הגבוהה כאמור יביא גם לפיתוח משמעותי של איזורים וישובים אלה. הסובלים היום מהגירה שלילית של צעירים. הן מבחינה כלכלית והן מבחינה חברתית, בשל תגבורם באוכלוסייה צעירה.

מוצע כי המועצה להשכלה גבוהה תקבע אמות מידה למתן עדיפות כאמור, לשם מימוש המטרה האמורה. האת בין השאר באמצעות מתן עדיפות לסטודנטים הלומדים באיזורי פיתוח וספר, למוסדות להשכלה גבוהה המצויים בהם, ולמרצים המלמדים בהם.